

כל גראן טיבען - גראן טיבען

307

שנמנן זית וך בתוות למאור [כו כ]. רשיי ולא
כחית למןחות. היינו שלמנחות כשר גם
כשהזינו בו שמרם וטלקו השמרם ונשאר זה,
ובמנורה צרי שמעולם לא היו שם שמרים.
זהו כי להיות מורה העם ולהתגיים בדור
ההוריה, צרי שיהיו כל מעשיהם מובים וישראלים
כל רואה, לא אחר שיסביר מעשיין, ומתהלך
יחשבו שאנו בטוב, כי הרוי איכא דיעד בוה
ואב בזה שלא שמע ולא תבין הסברון, וככה
הוכחמים הוזהיירו בדברים [אבות פ"א מ"א],
וכ"כ הוזהיירו במעשים. וזה המשל דשמרם
הוא חסרון בהשמנן, ולא טוב לモורה העם שיראו
בו קצת חסרון אף שלאחר העין אין זה חסרון,
אלא צרי להתגיים באפונן שלא היה עליו שם
אנשי וחסרו אף שאפשר לתרץ דברין.

יעירונך אותו אהרון ובנוו מערב עד בקר וגוו
אהב הבהב אליך את אהרון אחיך וגוו

۱۶

ואתה תזכה ויקחו אליך שמו זית וך. הלשון
ואתה תזכה קשה שהויל לומר צו את בני
ישראל גם נתקבון **אליך** קשה דתנו ויקחו שמו
זית וך. לנו נראה דהנה כבר כתבתי כמה פעמים
בשם **הרמביין** דבר המצוות שאנו עושים הם פועל
דמיון מכחות עליונות והנה מוצאות לקיחת השם
להעלוות נר האה מורה על השפעת קדשא
זרדמת מלמעל' המכונה בשם שמן משחת קודש
וכל גודלות משה לא היה אלא בשבייל ישראל
כמו שכתב רשי על פוסק כי שחת עמד וכותב
זהל שאמר לו והקבה כלום נתמי לך גודלה
אלא בשבייל ישראל וכור כיון שכל לקיחת השם
להעלוות נר היה לתורייד לשראל מלמעלה
השפעת שמן משחת קודש דהינו השפעת קדושה
ולהאר להם לכלת בדריכי השם ולדבך באבותו
וביראותו וכאשר יהיו עוזשין כן יהיה יורד השפעת
שמן משחת קודש על משה בתר שאות ואם חס
ושלום היישראאל לא יעשו רצוננו או כי סתלעו גם
משמה ולזה נאמר אתה חזה ויקח אליך כלומר
בשבילך גיב ולוח תוצאה כלומר תזכה אתה
לפשות מלאכתך :

אתה הקיבב אירך את אהרון אחיך [וב]
[כג כא]. מה שנאמר יערוך אהרן ובנו בהדלקת
המנורה עד קודם שנבחר לכהונתו. הוא משומס
שבהמנורה וכלה בכל אופן אף שלא מצד כהונת,
משומס שאהרן שיד' לנזה לפ' מעשין, ואדרבתה
מוחה וכלה גם לאחת הקרב, והוא משומס שהוא
להראות שם שם אורה באה' לכל באי שלום
שיחנכו אותו לתורה ולמצוות, ולומדים מוה
דבר החינוך וכמה הוא החשוב על הרוב והאב
ללמודם, שהוא ממה צריך לדליק עד שתעללה
מאליה [שבת כא א], חווינן שנתיבות למד
להתקלמייד הוא עד שיכל להבין מעצמו להתגדל
ביזמות. ומהذا נדרש שיתהה שמן זו כתנית
שהוא שלא היה בו שמריות מעולם [מנחות
פ' א], חווינן שהרב צריך להסביר באופן שיתהה
ברור ווק להתגלמייד שלא יבוא לטעות. ומהזה

1

26

31

76, 16, 3rd (3)

(1) ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם. אומר לך כלל תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב, והוא עניין גדול הוציארוו בדרך קדרה, ואמרנו ²⁶ כל מה שאירע לאבותינו לבנים, ולכן יאריכו הכתובים ²⁷ בספר המסעות וחפירת התבאות ושאר המקרים, וייחסוב החושב בהםгалו הם בדברים מיותרים אין בהם חועלת, וכולם באים ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לנבייא ²⁸ משלשת האבות יתבונן ממנו הדבר הנגור לבא לזרעו, וודע כי כל גוירות עירין ²⁹ כאשר יצא מכח גוריה אל פועל דמיון תהייה הנgorה מתקיימת על כל פנים. ולבן יעשו הנביאים ³⁰ מעשה בנבוארות כמו אמר ר' מילחו שזו לבורך והיה ככלהך לקרוין את דברי הספר הזה תקשור עלייו ابن ההשלכות אל תוך פרת ואמרמת ככח תשקע בבל וגוי. וכן עניין אלישע בתנתו זרעו על הקשת, ואמר אלישע יורה וiyor ויאמר חז' תשועה לה' וחז' תשועה באמרים ³⁰, ונאמר שם ויקזוף עליו איש האלהים ויאמר להכחות חמץ או שש פעמים איז הכית את ארם עד כלה ועתה שלש פעמים תהה את ארם ³¹, ולפיכך החזק הקב"ה את אברהם בארץ ועשה לו דמיונות בכל העתיד להעשות בזורען, והבן זה, ואני מתחיל לפреш הענינים בפרט בפסוקים בעורות השם. ויעבור אברהם בארץ עד מקום שכם. היא עיר שבט כו זה שם המקומ ההוא ³², ושבט בן חמור על שם עירנו נקרא. וכותב רשי נכנע ³³ לתוכה עד מקום שכם להחפכל על בני יעקב כשיבואו מן אשדה עצבים, ונכון זה. ואננו מוסיף בי החיק אברהם במקומות ההוא תחלה, וקדום שנטו

the conversion process, Hillel said, "Can we appoint a king who does not know the customs of royalty? Go and study the requisite portions of the Torah."

The new convert began to study Torah, and one day he came to the *pasuk*, "A stranger who approaches shall die" (*Bamidbar* 1:51).

"To whom is this verse referring?" the convert asked.

"Even King David (who was from the tribe of Yehudah; not a *Kohen*) would be considered a stranger in the *Beis HaMikdash*," he was told.

The convert deduced that he would never be *Kohen Gadol*. "If an ordinary Jew, born to the People upon whom Hashem said, 'My firstborn son is Yisrael' cannot become a *Kohen Gadol*, then certainly a convert who recently joined the Jewish nation cannot become a *Kohen Gadol*," the convert reasoned.

Despite giving up on his dream of being *Kohen Gadol*, the convert did not regret his decision to convert. Rather, he went back to Hillel and said, "May you be showered with blessings for drawing me under the wings of the *Shechinhah*." Hillel's approach to this convert seems a bit peculiar. The ever-patient Hillel saw no reason to chase the fellow away with a stick, but it seems that he tricked him into thinking that he could become the *Kohen Gadol*. Why didn't he just tell the gentile, "I'm sorry, but only a descendant of Aharon HaKohen can serve as the *Kohen Gadol*?"

We can surmise that Hillel must have realized that this gentile would eventually accept the Torah and mitzvos wholeheartedly even if he could not be *Kohen Gadol*. At the time that he came to convert, however, he simply could not be talked out of his fantasy. He had heard the description of the *Kohen Gadol's* vestments, and he was determined to don them at any cost. Had Hillel told him — even in the most polite words — "You won't ever become *Kohen Gadol*," he would have gone to visit yet another sage, and then another,

Parashas Titzaveh

**אַל תְּנַדֵּר אֲשֶׁר נִשְׁתַּחַוו וְתַחַזֵּק
מִצְפָּה וְאֶבֶן וְשָׁבֵן בְּרִישׁוֹת אֲחִיךָ וְלִבְנֵי לִכְרָבָן לִי**

These are the vestments that they should make: a Breastplate, an Ephod, a Robe, a Tunic of a box-like knit, a Turban, and a Sash. They shall make these vestments of sanctity for Aharon your brother and his sons, to minister to Me. (28:4)

THIE TALMUD (SHABBOS 31A) RELATES THAT A non-Jew was once passing a study hall, and he overheard a rabbi teaching children the *pesukim* regarding the vestments of the *Kohen Gadol* (High Priest). The garments described sounded so beautiful that the gentile immediately entered the study hall to find out who was the lucky fellow who could wear such beautiful vestments. When he was told that the only the *Kohen Gadol* could wear them, he decided to convert and become the *Kohen Gadol*.

The gentile approached Shammai and asked him to convert him, on condition that he would be appointed *Kohen Gadol*. Shammai, who was not one to suffer fools gladly, pushed the fellow aside with a measuring stick he was holding.

The fellow then took his conditional offer of conversion to Hillel. Hillel converted him immediately. When he finished

| and another ... he simply was not ready to give up on the vision of being bedecked in the finery of the *Kohen Gadol*. Only once he entered the exalted intellectual realm of the study hall, far from the imaginary world in which he could be the *Kohen Gadol*, was he able to accept the obvious truth.

| This story is a lesson to parents and educators. In the course of raising children and students, we often feel an urge to impart important lessons to them. Sometimes we see them doing something we consider foolhardy, and they ignore our efforts to set them straight. Sometimes we see our children about to make a mistake that we have made, and we want to help them avoid the pitfalls that we encountered. Sometimes we want them to follow a family *minhag* (custom) that has been transmitted from one generation to the next, and they resist.

(6) The answer is not to nudge and pester them into submission. The lesson we learn from Hillel is to have patience. The time will come — and it might take a year, or two years, or five, or ten — but eventually the time will come when the child will be willing to listen to you. If you have patience, not only will your child listen to you, but as the convert did with Hillel, your child may yet come and bless you for your sound advice.

| - an ephod. Rashi writes, I have not heard nor have I found a baraisa which explains [the ephod's] design. However, my heart tells me that it is belted around its back. Rashi then continues with a detailed description of how he believed the ephod was designed. How could Rashi provide such a detailed picture based simply on his intuition?

| The answer can be inferred from a passage from Avos Derav Nassan 41:1: Israel was crowned with three crowns: the Crown of priesthood [Keser Kehunah], the crown of kingship [Keser Malchus], and the crown of Torah [Keser Torah]. Keser Torah does not merely signify gaining Torah knowledge, but elevation and personal purification. Talmud Torah engenders a refinement of the personality. Depth of understanding replaces superficiality as the individual undergoes a total transformation. One who is crowned with the Keser Torah gains a new sensitivity and *weltanschauung*, a different view of the world.

| Rav Chaim Soloveitchik would compare his approach to resolving a difficult passage in Maimonides with a traveler who must reach his destination in the darkness of night. In the distance, he sees the flashing of a dim light that signals his ultimate destination, pointing him in the proper direction. Even if Rav Chaim was only in the initial stages of formulating his ideas to resolve the difficulty, he intuitively knew the approach to take. He had the sensitivity and perception to the underlying message and theme of a sugya, to look beyond the simple words on the page and to be able to uncover the treasure that lies within. One must perceive the faint blinking light and instinctively move in its direction.

| Keser Torah means that the individual is entirely enveloped and gains a certain intimacy with Torah. He is elevated; he has absorbed an inner holiness. He gains a special intuition and insight, he has the ability to feel the Torah's pulse and infer its thought processes. (Nefesh Harav, p. 43; Derasot Harav, pp. 207, 211)

ואין וחיקר תיקון משלים הרבה

| ייחודה של דודי זיל, נתגלה בעיקר בשלושת היסודות, שעלייהם נשאל האדם כשנכנס לדין: 1) קבעת עתים ל תורה, 2) נשאת וננתת באמונה, 3) ציפייה לשועה.

| נפחים ביסוד התורה. ייחיד בדורו היה בתורתו. כאן אני רוצה ליחס את הדיבור על אבי דודו ואבי אבא, רביינו הגדול אשר מרפיו לנו חיים ומימיו אנו שותים, ר' חיים איש בריסק ומשנתנו. ר' חיים, הייחיד שבזרעו גם בחרבנה נזיר שקדמו לו, שיזע את מערכות ההלכה והעליה תכנים חדשים ומידות הבנה והבחנה שלא היו מצויות בעולם הלומדים. הוא הכניס מהפה גמורה בחשיבה בבחירה ההלכיות. דבר זה אפלו ברבירוב חד יומא יודע. במה הטעטה שיטת ר' חיים מהפהכנית? במה היה כוחו יפה, שאילמלא הוא הייתה משוכחת תורה מישראל ולא היינו יכולים

2/3 3/3 2/2

(3)

להרבייך אותה בתקופה זו ? מה העניקה הרשותה לך ? מוח
חריף — כן ! עמקות — וודאי ! הבנה והיקף — ברורו ! ברם תיאורים
אליה עדין אינם ממצים את החדש, המוחד והמטסום שביצירת
ך'ח. מה הם סימני ההיכר של שיטתו ?

נשיבות נא על שאלה זו במתבע פרזוקיסי מושאל : התורה הייתה

נשואה לך'ח, בשעה שליטה גזולי דורו הייתה מאורסת. מתן
היסט זה של האיקה מתחום האירוסין בתחום הנישואין גזולה
המהפכה האפיסטומולוגית-מיינדולויגית הנקרתעל שמו של

ך'ח. לפיכך אל יהיה הדבר הזה קל בעיניך !

לפרקם התורה נקנית לאדם ונעשית שלו ע"י אירוסין ; ולפ'
ו/רקרים מתייחדת היא עמו ומזוהגת בו ע"י נישואין. הסוגיא בברכות

(א, ע"א) אומרת : "תורה צוה לנו משה מורשה קהلت יעקב —
אל תקרא מורשה אלא מאורסתה". הקשר בין תלמיד חכם ותורתו
הושווה לקניין אירוסין. מצד אחר אנו מוצאים בכתובות (ע, ע"ב),

שהגמרא מתארת זיקת תלמיד חכם לתורתו במתבע הנישואין.
הסוגיא שם זורשת כמין חומר את הפסוק בספר החכמה : "יהי

מקורך ברוך ושמח מഷת נערך אילת אהבים ויעלה חן...
באהבתה תשגה תמיד" (משל ה, יח-יט) — ביחס לתורה ולומי-
דייה. ברי, שכותב זה אינו עוסק באירוסין, כי אם בנישואין.

על כן יעזב...

נ AIROSIN ו-NISHOAIN שני שלבים הם בתהליכי חלות האישות.
מבלייטים הם שתי צורות נפרדות של הקשר העתיק הנוצר בין איש
לאשה. יש הבזל מסויים בין שני שלבי הריאלייזציה של התקשרות
האישות. AIROSIN מושתתים על קניין (כסף, שטר וכו'), והזיקה
נקבעת ע"י פעולה צורנית, הילכית-חוקית. מוששת היא בהחלטת

רצון חופשית ובذעת מקנה ומתחייבת. הזיקה היא קניינית
אסוציאטיבית. האישות במצב זה מתמצית בעיקרה באיסור האשאה
על כל העולם והשלילה שבה מרובה על החיבור. עדין היא אסורה
על בעל מדררי סופרים. אروس ואורסה שתי שיטבות אקסיסטנטי
ציאליות הן. תחומי קיומם מסווגים הם עדין, תחום פחים
(ל) ביחסו המיטאPsi. האיש בתבכלותו והאהה בתבכלותה.

הגבול המפריד בין שני קיומים לא נמחה. היא גרה בבית אביה
והוא גר ב ביתו. הייעודים שונים הם ומבלייטים סימני-היכר תוכן
ニיס-מהותיים נשלחים. במשמעות פסיבית-חווייתית עדין זרים
הם. הזיקה היא חיונית, צורנית. הטעמה הורכבה על הצד

ו/החלמי הטכני.

ו ב-NISHOAIN אופק האישות מתרחב ומתעמק. הריאלייזציה של
הנישואין באה עלי-ידי ייחודה-זופה. ר' חיים היה סבור⁴, שנישואין

אין זקנים לא לדעת מקנה וגם לא לעדות לשם קיום הדבר.
בק כוונה נחוצה. אין פעולה נישואין מסויימת קיימת כלל. ההישג

בא מאלו. אין מעשה קניין כרוץ בנישואין ואין חלומות זהה
עם הבחינה-צורנית הילכית של מערכת האישות. מהי מהותו

של ייחוץ זופה ? האروس והאורסה כורכים את חייהם בקיים
אחד. גורלים מתחזגים, יעוודיהם מתלבדים, ומן הייחוץ נולדת

היחוזות האמנית. יש ביחס-זופה מן הסמליות של שיתוף
ニיסיונות, הרפקאות ותגירים של כריטת ברית מיטאPsiית,

אקסיסטנציאלית. הבעול והאהה הנשואים — כל אחד בוחן לבב
משנהו, מרגנש את חוויתו וידע את חלקו רוחו. איחוץ הלבבות
הדופיקים בΡΙΤΑΝΟΣ אחד, הנפעמים ומפעמים הדזית, התפלות
וחתונים החיתמורים וועלם מעלה אחד, הרצויות המקבילות,

ו/ג. הרשות הנובעים מכך אחד מנסלים את האחוות הפרוטונאלית

של שני היחזדים הזרים שנתקשרו בקשר אמיתי תוכני ועכמי,
בפרפרואה על דבריו שלמה אברג'ירול יש לאמר על שני השותפים,

שבכל אחד רואה-את מהותו כאילו הוא בעצם מאותו העצם של
השני, ולפעמים הוא חושב שהוא רק חלק ממנו בגל הקשר שבינו

ובין העצם השני. מענין הדבר, שההלהקה ייחה את הביטוי
"לשארו הקרוב אליו". לאשתו הנושאה לו. תכילת הנישואין,

בניגוד לאירוסין, היא לקרב שני יהודים, להסייע מهما את המפריד
והסתור ולהבליט את המשותף והמאחד ולהקנות להם צמידות
שורשית מהותית. מה נאנו דברי הבריותא "אשתו אורסה לא אונו

(8)
ה(4)

ולא מיטמא לה" וכו. ובאמת מדווק יתאבל האروس על ארוסתו ויטמא לה, בשעה שאין קירבה נפשית וזיקה מהותית קיימות בינויהם כלל. רק נשואה הוא דבק, כעדותו של הכתוב: "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו" (בראשית ב, כד).

(9)

באהגדה תשגה תמיד

גם זיקתנו לتورה זו פרטופית היא, כאמור בראש הפרק. אקט אירוסין כיצד? אדם מישראל יכול לאכוט בתורה כדרון לאחר קונה נכסים או מקדש אשה בקניין כסף או שטר. מובן, בשבועה שהקניין בעצם גופני או כלכלי מתבטא בפעולה סמלית המUIDה על יציאה מרשות מקנה וכניתה לרשות זוכה — הקניין בנכס רוחני אינו מתקיים ע"י מעשה צורני, כי אם ע"י התמכרות עצמה, יגיעה בלשון חכמים. עלולות של היגע בתלמודו נושא פרי ומתרבתת בידיעת התורה ובבנתה; וכי הוא בהלכות, יודע הוא להורות ומתמץע בעניינה של תורה. מנהיל הוא לעצמו בקיות ווגם חריפות, ידיו רבי לו 'במכלני ההלכה, והיא שייכת לו במשמעות משפטית-רשמית. כבר אמרו חז"ל: "תורה זיליה היא, דכתיב כי אם בתורת ד' חפזו ובתורתו יהגה יומס ולילת" — מתחילה מקרי תורה ד' ומשלמה ונרצה היא נקראת תורה" (פירוש רש"י שם). בקיצור, אדם שקידש את התורה והיא נתארסה לו, בכוחו לעלות לדרגה גבוהה של למדנות ולהופיע אפילו כאחד מחכמי הדור; בידו לחבר ספרים וביברך ולישב על מדין. תורה שופפת ובה מספירת בינה, ההבנה העיונית השאננה, המסדרות והמנחת, המבררת והמיינית.

6

דרך ההיגיון התלמודוי

אולם ישנה דרגה למעלה ממנה. לפרקים התורה נישאת לאדם ומאזונת עמו. נישואיה עמו קמים על-ידי ייחוד המבאי לדי ייחדות שסופה אחותות שלמה. התורה נקלטת לתוכו נבי ישותו ומתמזגת עמו. מי שזכה לכך זכה לנשמה יתרה, נשמת התורה, שמננה בוקע מעין הברכה. כשהפירוז בין אום ותורה מוסט לגמרי מרשותו נפתחים לפניו לא רק מ"ט שעורי חשיבה והכרה הלכיות אלא גם מ"ט שער הרושה וחוזות הלכיות. לא נפש משכלה בלבד, כי אם גם נפש בעלת חזון הלכי גותן לו הקב"ה. החשיבה ההלכתית ההונונית מתפנסת מן החוזות והחazon הטורט-שכליים, המתפרצים בסער עמוקקי אישיותו, שהרשאות הקודש חופפת עליה. אינטואיציה מיסתורית זו היא מקור היצירה והחידוש ההלכיים. אין השכל הקפודי, בעל ההגדרה המזוויקת והונוסת החבירה, חשוב אלא מה שהנפש החזונית מספקת לו. איש ההלכה השתורה נישאת דל' ודבקה בו "רוואה" תכנים הלכיים, "מרגש" אידיאות הלכיות כאלו היו תוכני קול, מראה וريح. הוא חי לא רק בהלכה כי אם את ההלכה, כמו שהוא חי בעולם ואת העולם בשלל צבעיו, בצליליו, בריחותיו ובחוומו. בשלב זה התורה מתגלית לאדם לא רק בבחינת בינה, המשלמת את השכליות השאננה, המבררת והמקורת, כי אם גם דרך צינוריותה של ספרות חחכמתה, שמננה שוטפת האינטואיציה הנאונית היוצרת, החזות שמעור וועמך לה והוא כובשת את ישימון ההוויה. האדם שהתורה נישאת לו פותח בתורת הלב וחוטם בתורת המות. חפעולה ההלכתית היוצרת פותחת לא בתשובה, כי אם בחזון, לא בניסוח כי אם בא-ימנווח, לא לאור הבahir של ההיגיון כי אם בעלתה הטרוטה-היגונית. החוזות מתחילה להבהיר כאורות הקוסט מים במרקחים בל' אפסים, הנזלקים וככבים, המתגלים ודועדים בليل אוּפל וסגרן, חסרי רציפות הם האורות הללו, ואיל אפשר להשתמש בהם. ברב מכונים הם את הנוזז המשמש בחשיכה וمبקש את א-הפלאים — האמת. קימעה קימעה הוא חזча בעזרת אורות אלה את תחום האפלת השכלית ומגיע למחו חפוץ — ההכרה הברורה. לאט לאט הוא מצרף את האורות לשרשראת זהה רצופה ונטפה גזה נזהה רב. אבל איך יבוא הנוזז אל רשות האמת קוזם שנאנק בירושה-בראשית הטרוטה-הכורתית בחשורת החוזיות העמומות, נטולות הדיוון ושיעור הקומה ויכול בעזרת החוזי

26

3/

36

4/

4/

5/

5/

(5)

ז'וזב אֲפָדָתוֹ אֲשֶׁר עַלְיוֹ בְּמִיעָשָׂהוֹ מִמְּנָוָיְהָ

(כח, ח)

(16)

ק' ת' ק' ז' ל' א' ג'

איתא בתלמוד (ברכות כח, ע"ב): כshallה רבוי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו, אמרו לו: רבנו ברוכנו. אמר להם: יהי רצון שתהא מורה שמים עליהם כמורה בשר ודם.

פשט הדברים; אדם מטבחו ירא מבשר ודם יותר מהكب"ה וצריך להיות בדיקת היפן, שארם יתירא מהكب"ה יותר מבשר ודם. וכי שמסופר על ר' גנסף זונDEL מסלנט זצ'יל, שנעט פעמיים עם עגלון אחד ובאמצע הדרך ירד העגלון לשדה סמוכה לקחת ממנו קצת תנן לטוסתו. הסתכל ימינה ושמאליה, לבדוק שלא רואים אותו, והחל לקחת. אך ר' יוסף שהבחן בכך צעק לו: רואים אותך! רואים אותך! העגלון מיד קפץ וזהו, אך שוב הסתכל ימינה ושמאליה, ובדק שאף אחד לא רואה אותו, ירד שוב לקחת תנן. ושוב פעמיים צעק לו ר' יוסף מהעגללה: רואים אותך! הפעם ניגש העגלון לר' יוסף זונDEL ואמר לו: מי רואה אותי, אני לא רואה כאן אף אחד. אמר לו ר' יוסף: הקב"ה רואה אותך! ולואי ויהי מורה שמים עלייך כמורה בשר ודם. וכבר אמר התנא דעת מה למללה מכך, עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים.

רבנו יטפ' חיים מבנדד ז"ע ביאר את דבריו רבוי יוחנן בן זכאי בצוירה קצת אחרת, יהי רצון שיהא מורה שמים עליהם כמורה בשר ודם. דתנה האדם לעצמו ולגופו הוא לא הולך על פשחות, בשבייל בריואתו, בשבייל הבשר ודם שלו, מנסה לעשות את המקסימום. והאמת היא, שצערין האדם שיהיו לו מורה על המצוות, לא פחות מבשוו ודם. דוגמא לדבר: כשהשער הבריות יצא בפרסום לציבור שיש צורך להיזהר מסווג מסווגים של דגימות המשוקים בתרומות, כיון שיש בהם חשש לחידק מסוכן. אפילו שהחשש הינו אחד לכמה אלפיים, אף אחד לא לוקח סיכון ונוגע בהם דגימות מפני החשש שה"ז לא יקרה לגופו משחו רע. ואילו כשהאומרם שבאחד מתוך אלף דגימות נמצא חשש לתולעים וצערין משנה זהירות, כאן כבר באים לאדם קולותה למיניהם.

זה שאמור להם התנא: יהי רצון שתהא מורה שמים עליהם, כמורה בשר ודם....

ובאותו עניין נוספת, שפעם ר' ישראלי מסלנט ז"ע"א הגיע למקום שלא הכירו אותו, ניגש אליו איש אDEM ושאל אותו על עוף שחחת, האם יש בו בעיה של טריפה, ור' ישראלי אמר לו שהוא בסדר. אה"כ ניגש אליו רבוי ישראלי ואמר לו: אולי תוכל להלות לי כמה רובללים. אמר לו בעל העוף: הייתי רוצה להלות לך, אבל אני מצער אני מכירך. שאלו ר' ישראלי: אם כן, למה סמכת עלי בבדיקה העוף, אך אתה לא מכיר אותו... הלווי והוא מורה שמים עליהם כמורה בשר ודם....

ובדין זו ביאר רבנו יוסף חיים את הכתוב: "וחשב אפודתו אשר עליו" רוצה לומר, המצוות והמעשים הטובים אשר מהם עושה האדם את מלבותו הרוחני להתחלב בהם לעולם הבא, והם מוטלים עליו לקיימים כפי יכולתו "במעשה ממנו יהיה" "במעשה" כפי שעושה את מעשי הפרטיים שלו, את ענייני גופו וכברור, לא מתאפשר על שום דבר. כך "מן היה" الملובשים של נשמהו הנעים על ידי התורה והמצוות, יהיו מהדברים הטובים ביותר.

(16)

גנוברים ופוגלוות ושפים חרואו וכל אבא הפטום בוכים במודר ואהם עומרם
מנדר וגאנס. אמרו לו בפניהם מה. אמר לך מני שונן
ישראלי מסעודה של אהושוש ובעבור ואקונטער עילברז גונעת לשלות
מן חועל ולאריך את זכרם. אמר לו אברם יאוז ויעבר אם רם עברו
על תרת הקב"ה הנוראה נוראות כהן און צבאל עשות
אמר לו למושת אי עוזה נאנס, כהה צעטס עסטר על הרץ לישראלי
בכלהו נזרה לבלאי השחרת שנאמר (מלכים יין) ליל סחה בחוריו עמד
ברצין לפניו להשיכ בוטח מושהוות. מ"מ תענה על האשרה מוחאת
(עמיש' יין) כי באו כנים עד שצבר ונוי. אמר לך מטה בלהם יש אומן כשר
באוותו הערב אמר לו ייש וצצנו מרדכי. אמר לו לך והודיעו ברי שיזטן
זהו צלטן דרבלהו אוון רבא זונטערז דודחים ליליטס ליפין וכוקביון. אמר
ולודעתי אנטון ברזובינט אנטון ביליה ע"ש מושא. אמר לו פשע אם
במושת דיאי תרומות חלטנו ותשמען. אמר לנו יאנטונג בערעהת כו שיזטן דיאו.
אמר לו פשע לא קומען לא דודען. אמר לא פשע ביראן זונטן זונטן דיאו.
קד תוך זונטן לדודען. הונצ' וווערכ' זאנט לא אנט' געעה ויקרע
מודליך את בנדוי. בינו שונדו לאפרט פוד ווותהלויל הסלכה באדי.
סוח ווותהלויל (ט) מליד (ט) שפיטה נודה: יוט ד"א אם על חמלך מושב
יכחוב לאברכם. (טט) אמר לו קלטומס את כובב. אמר לו וווערט אלטס
כבר כפק אשקלע עיל עישויש הלאבא. אמר ליה השחרת ייט אנט דיעז
טניזיגן. כי גאנק מסצרים הוו לנו שיט טאה אפלן גבריא ועל כל דוד
וונד דונגען לא פאנט זוין אנד דודיגו הנטיס שקלים :

ו-התקין. פיז עבד שמן והלשו' עלידם לפני הקב"ה ואמר לנו רבו של עיון עד מתי תרכז באותה זו שם ספוריין לבבם ואומרת טעם. אם יזונך אבד אופתך זו מן העיון. כי איןם באט' במשובץ לטיך. אמר רחבי"ת (ט) תורה כתה הא' עלייה. אמר רפנוי ובש"ע הדרפסק געלניים וכמו המשות' את שאיל' באתות' שעה אמר הרבקה. למה לי אמתה שבכלהה זרכתי אותה ומוטתי כל הנקדים עליותם (ז) אשכלה פגושים ורים מדי אמר הקב"ה לשעת הכא ל' מעה ומחבב עלייה ליה. ואחותה שעה חלה השתן זרכיא לו מילה ובתבב עלה ביד יעצה תורה בבניין אלענטה ונגה נגה קלה רבבי' רמי הקב"ה וגמ' מלאי הרשות עזק לקל בברבינה. ואמר רפנוי רבש"ע אמר ישאיל' בפליטן מן הולום אנו לומד אנו זרכין בועלם שניא' (ז) חן ארואטן בעק החזית מלאוכו שלום מ"ז יבנין. בין שבחנו חסה לבנה כר' אמר נבס לאבא (ט) אלביש שיטים קידות ותק' אשם נסחוט. באתות' שעיה ר' אילוי' ובור' לפניך בתרבנה אל' אנות' העמל. ואצל מטה' בו עטטם. אמר ר' גדור עד מני' אבות' העמל' דתפנ'ם בשינה וא' אמר מושגיהם על הגוזה שנביב' שוויינט' מלאיכ' הרשות והרשות' הגוזה.

נישור הין

לקראת סופה של פרשת תצוה, לאחר שמתוארת הקשרת הכהנים, פונה התורה לנושא העבודה הגדולה, "זזה אשר מטעה על המזבח בבשיטם בני שנה שניים ליום תמיד" (שמות כט, לח). עבודת המקדש נפתחת ביום יומם בהקרבת קורבן התמיד, אחד בבוקר ואחד בין הערבבים. אל הקורבן המוקרב מידי יום, מצטרף דבר נוסף: "ונסף: רביית חיין יין לכבש האחד" (שם ט). במשנה במסכת סוכה (ד, ט) מוסבר שמידי יום, עם כל כבש שהוקריב, היו מוגרים יין לתוך ספל כסף שהיה נמצא בפינה המערבית שבמזבח. דרך צינורית דקה היה היין יורד עד לשיתין, עד היסודות, מקום שבו הייתה מערכת מנהרות תת-קרקעית ואליה היה היין מתרנקן. ניסוך היין מהוויה עבודה עצמאית, לא מזולפים אותו על האש וגם לא על הקורבנות, הוא לא מוקטר, ולמעשה גם על המזבח הוא לא ממש נזאג. ניסוך היין היה מלאוה בשירה ובנגינה, "אין אומרים שירה אלא על היין" (ברכות לה ע"א).

אוכרהו על הין

מה יש בשפיכת היין לצינורות, לשיתין, שמעורר אותו לשירה ולזמרה, לשיר שהוא
הלוויים שריהם מדי יום ביוםיו?

השבת הקודמת לפורים מכונה שבת 'זכורה', וגם ימי הפורים מתחתרם זכירה: "ונזימים האלה נזקרים ונעשטים... וזכרים לא יסוף מזערם", וזכרון קשור בדברי חז"ל:
ל"ין: "ת"ר: זכור את יום השבת לקדשו. זוכרכו על היין" (פסחים קו ע"א). גם מצוות
זפירת יציאת מצרים, שמצוות לשיאה בليل הסדר, נעשית סבב ארבע כוסות יין.
בעל התוספות מוסיפים, שהזכירה לעולם קשורה ליין – "זכרו כיין לבנון" (הושע יד,
ח), "זכירה דקיק מיין" (שיר השירים א, ד). מה אם בן הקשב בין הין לזכרון? אדרבה,
וראה היה לומר שהיין הוא הפך הזכרון, שהרי גורם טשטוש ושרון...

על המילה 'תירוש' דורשת הגמרא: "זכה נעשה ראש" (יומא עו עב). רשי שם מפרש: "זכה: לשותה לפי מדיה. נעשה ראש: שטפקה לבו בחכמה".-CN-רואה שיש מישבו בין, שכשהוא מגיע במשמעותו, הוא לא פוגע באדם אלא להיפך, הוא מועיל לחכמה, טופחת עיניו של אדם.

השכלה

ויבנוו-של עולם ברא לנו את השכחה, שכן על מנת שנוכל להתרց ולהיות ממווקדים
בזוויה, علينا קצת לשכוח. לולא השכחה, לא היינו יכולים לשותה, כי הינו זוכרים
את העצב שחוינו במלך-היינו. לימוד התורה שלנו היה מתאפשר לפחות שני נון
זהורה, שכן היינו זוכרים הכל בקלות. אולם יש דברים שהזמן אינו משכך, הוא לא
נשיג ומעלים אותו, אלא אדרבה, ככל שהזמן עבר הוא רק מעצים אותו. הזכרון
הוא נושא שהשכח לא רלוונטי לגבי ויכל שהזמן עבר, אך הוא רק מגביר את
הנוכחות שלו, לפעמים הזמן העובר רק משביח.

תוין – חיבור אל הנצח

תין, מכל שהוא ישן יותר, כך הוא משוכב יותר. אפקט הזמן, בוגוד להרבה ממכבים ומשקפים, פועל עליז פועל הפהכה. הין הוא משל לנושאים בהם הזמן לא בא כמעט, אלא להוטף. שתית יין מטרתה לנצח את הזמן, את השכחה, על ידי התהבות אל ערכי הנצח שאתם הזמן לא שוחק ואף לא מחולש. "זכור את יום השבת לקדשו" – זכרו על הין: שתה ושכח את ששת ימי המעשה, את טרדות היום-יום, שכח את ההווה והתרומות מעיל לזמן, מעיל לסדרי הזמנים – לעקרון-העל של המציאותות. לשנת היא ערך כה יטודי שלא יתכן כלל וכלל שהזמן ישכיח אותו. לא יתכן שימוש שערכו שנים רבות כל כך נשכח את מעשה בראשית, אלא אדרבה, כל שנה כוציאה לפועל עוד משמעות של בריאות העולם. וכן לעניין יציאת מצרים, מלחמת עמלק וכדומה.

הין הזרם לשיתין הוא חיבור לתחתי, חיבור ליסודות. מיד בוקר הכהנים מנסכים את הין על המזבח. כל יום הוא יום חדש ובמובן מסוים יש בו גם קצת שכחה מהיום הקודם. כדי להתחילה יום חדש, צריך קצת לשכחו את העבר הקרוב, להתרען ולאחר כוחות חדשים. "שני בבשים בני שנה תמיימים", כל יום בבשים חדשים, מוגנים שאתמול ושלשות גם הקרבנו, צריך להתחדש. אך בד-בד עם קורבן התמיד, מוגנים יין. יין שלא נשאר על המזבח והוא אינו חלק מעולמת התמיד, יין היורד עד לשיתין, עד לתחתיות, ומזכיר לנו מי אנו ומה הין. כדי למא ליום חדש יש צורך בשכחה, אך במקביל – גם זכרון. צריך לזכור את אבני היסוד, מאיין באנו ולאן אנו הולכים, "ונזכרתם לפני ה' אלהיכם" (במדבר י, ט). בזכרון הזה יש שמחה גדולה, האדם לא נשאר תלוש, הוא מנצח את הזמן, את השכחה, הוא מוחכר לרצף שיש לו עבר ועתיד.

לפעמים שתית יין היא כדי לשכוח דברים, אך בפורים אנו שותים כדי להזכיר, כדי להתעלות מעיל לזמן ולזוכר, לחזור ולברר את תחתית הינו. "זכור את אשר עשה לך עמלק", חובה לזכור את הנסיוں של עמלק לגורור אותנו לעולם שי בשכחה, ללא תחתיות. ולא עתיד.

ט' נס' בגימטריה 'סיני', כאשר מנסכים יין, חוזרים אל הבסיס. "היבאני אל בית הין" – זה סיני" (תנחונה במדבר). ב מגילת אסתר הכל נסוב סביב הין והכל מוכרע באמצעות הין והנשחה. המגילה מבורת לנו מי הם אנשי הזכרן וממי הם אנשי השכחה. מי הין גורם לזכור את ריבונו של עולם ולמי הוא גורם לשכחה.

מסופר בಗמרא על רבה בר בר חנה שכשפגש בדור המדבר – דור הדעה – הם נדמו "כמן דמייבסמי" (כ"ב עג, ע"ב). דור המדבר, דור התחתית, הוא דור שתווי. "היבאני אל בית הין ודגלו עלי אהבה" (שיר השירים ב, ז), "לייהודים היתה אורה ושמחה ושנון ויקר".

בעל הטל ובעל החריץ

"משל דאחוורש והמן למה הדבר דומה. לשני בני אדם, לאחד היה לו תל בתוך שדהו ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו, בעל החריץ אמר מי יתן לו תל זה בדיםם בעל התל אמר מי יתן לי חריץ זה בדיםם, לימיים נזדוגו זה אצל זה, אמר לו בעל החריץ לבעל התל מבור לי תילך, אמר לו טול אותה בחנים" (מגילת י"ד ע"א).

(8)

num
13

ה

ט

ט

ט

14

ט/ט
ט/ט

לבי אומר לי בביטחון משל זה והנמשל ממנו, דהנה אמרו חז"ל (ספר ה

- בහูลותך ט' י) "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב", ולדאבון לב ונפש אומות העולם קיימו הלכה זו בחומרא יתרא והידרו בה הידורים רבים. בכל דור ודור עומדים עליינו לכלותינו והקב"ה מעילנו מידם. וכן תולדות ימינו מדור לדור, משמד לשמד, מהרג להרג, גולת אחר גולת גולת אסורה, בדברי ימי ישראל ימי האנטישמיות וشنאת ישראל.

יעקב אבינו בחירות שבאותן נרדף על צווארו ע"י עשו וע"י לבן, וכבר כתוב הרמב"ן (ריש פרשת יישלח) דכל הקורות את יעקב אבינו רמו הוא לדורות, אך יקירה את ישראל לאורך הגלות, ובכבר ביארתי במק"א (עיין מנהת אשר שיחות על התורה בפתחה לחומש בראשית ובפרשת יישלח) דשםו של יעקב הוא ישראל, ואומותיו ישראל רת כל האבות והאמות, למדר שיעקב אבינו שורש

נשימת ישראל כלל בתוכו את כל הכוחות והתקנות של שלשת האבות
וארבע האמהות וכוחות אלו נאצלו לעם ישראל על ידו ואכמ"ל.

וכשם שעשו שנא את יעקב אחיו ובקש להרגו כן זרוו שלען שונא את זרוו של יעקב ומבקש להשמידו מן העולם.

ו^ל ותוופה זו אין לה הסבר עפ"י שכל, הלא בכל ארצות תבל שהן שכנו ישראל תרמו תרומה עצומה להתפתחות הכלכללה והמסחר, נאמנים היו לאرض ולמלכות שבקרבה ישבו וראו את עצם כאזורים נאמנים לארצות אלה. בתקופה שקדמה לרדיפות היהודים בספרד היה ליהודים מעמד עצום בכלכלה המדינה עד למран ריבינו יצחק אברבנאל שהיה שר האוצר במלכות זו, וاعפ"כ נגزو עליהם גוירות שמד וחרג וגלו.

בתקופה שלפני השואה אכלה ההתבולות בכל פה ביהדות גרמניה, רכבות רכבות המירו את דתם, ולא מתוק אמונה באלהים אחרים אלא מתוק רצון להתקבל ולהיטמע בחברה הגרמנית שככל כך התגאו בה וראו את עצם כחלק ממנה, והגורל היהודי טפח על פניהם, ומשם יעצה הנזירה לדשميد לחרוג ולאבד את כל היהודים טפ' חזקן.

מזרחה וממערב מצפון ומים, וזהו היהודי ושנוא על כל העמים שאת קרבתם חוץ.

ובך אמרו חז"ל הלכה בידוע שעשו שונה ליעקב, Cain הלהכה
למשה מסיני הוא, הלהכה שאין לה הסבר, גזירות גורתי ואין לך רשות
להברר אהבתנו.

(ועין שיחות מנהת אשר על התרבות פרשת קדושים מאמר "הן עם לבדך יישכן" מש"כ בדברי המשך חכמה והבית הלווי ואבם").

(16)

אמנם תופעה זו פושטת צורה ולובשת צורה מזמן, מקום למקום.
יש מקומות ששנתה ישראל הושתתה על קנות הגויים שביבותיהם,
בדאותם בני ישראל הצלחו והתעשרו, וכולם ראו שהיהודים עולים בכל
תחומי הארץ, בחכמה, בעשירות, והשפעתם רבה היהת הארץ, (יעין
בפרי מגדים ריש הלכות חנוכה, שהיונים נתנו בני ישראל ומשוכב גרו
עליהם גוררות). ומניהו הגויים הסיתו את המוניות באמרת שהיהודים
מנצלים את אוצרות הארץ ואת عمل המוניות על מנת להתעשר ולהתummer
בهم. ויש מקומות שבהם הגויים ראו בני ישראל עם פחות, שפל ומאוס,
וכך הסיתו את המוניות הנבערים מראת לפגוע בהם ולבערמן מן הארץ. סוף
דבר יש ששנתה ישראל הושתתה על היוטם במעלה יתיריה, ויש שהשנהה
השתתה על היוטם בתחתית המעללה. אלה ואלה דברי בלע ושקר, אלה
ואלה השנהה העתיקה מדברת מזור גורום באילו ידעו הם הלבזה זו, שעשו
שונה לעקב.

והוא שאמרו חכמים مثل לבעל הטל ובבעל החריץ. הטל גביה מכל
השדה ובעל השדה רוצה לעקו ולהשפילו. החרץ נמור מכל השדה ובעל
הטל רוצה להגביהו ולהעלותו, אך זה וזה, עני משותף להם, לקעקע ולקוד
את בני ישראל, להשמידם ולכלותם, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים
מנער ועד זקן טף ונשים ושללים לבוז.

והקב"ה מצילנו מידם